

22.12.2008/225

**31.12.2008 TARİHİNDE HESAP DÖNEMİ SONA
EREN MÜKELLEFLERİN 2009 YILINDA
KULLANACAKLARI YENİ KANUNİ DEFTERLERİN
KANUNİ TASDİK SÜRESİ 31.12.2008 TARİHİNDE
SONA ERMEKTEDİR**

ÖZET : Öteden beri işe devam eden yükümlülerin Vergi Usul Kanunu Uyarınca 2009 Yılında Tutucakları Yeni Defterlerin Tasdik Süresi 31.12.2008 tarihinde sona ermektedir.

I- DEFTER TUTMAK ZORUNDA OLANLAR

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 172 nci maddesi uyarınca aşağıda yazılı gerçek ve tüzel kişiler bu kanunun esaslarına göre defter tutmaya mecburdurlar:

- i. Ticaret ve sanat erbabı;
- ii. Ticaret şirketleri;
- iii. İktisadi kamu müesseseleri;
- iv. Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler.
- v. Serbest meslek erbabı;
- vi. Çiftçiler.

İktisadi kamu müesseseleriyle dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler defter tutma bakımından tüccarların tabi oldukları hükümlere tabidirler.

Öte yandan Vergi Usul Kanunu'nun 173 ncü maddesi uyarınca da Defter tutma mecburiyeti aşağıda yazılı gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanmamaktadır:

- i. Gelir vergisinden muaf olan esnaf ve çiftçiler;

- ii. Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları basit usulde tespit edilenler;
- iii. Kurumlar vergisinden muaf olan;
- iv. İktisadi kamu müesseseleri;
- v. Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler.

Yukarıdaki istisna hükümlerinin gelir veya kurumlar vergilerinden muaf olmakla beraber diğer vergilerden birine tabi olan ve bu vergileri götürü usulde tespit edilmeyen mükelleflerin muaf olmadıkları vergiler için tutacakları defterlere şümulü yoktur.

II- DEFTERLER HESAP DÖNEMİ İTİBARIYLA TUTULUR

Vergi Usul Kanunu'nun 174 ncü maddesi uyarınca, defterler hesap dönemi itibariyle tutulur. Kayıtlar her hesap dönemi sonunda kapatılır ve ertesi dönem başında yeniden açılır.

Hesap dönemi normal olarak takvim yılıdır. Ancak, takvim yılı dönemi faaliyet ve muamelelerinin mahiyetine uygun bulunmayanlar için, bunların müracaatı üzerine Maliye Bakanlığı 12 şer aylık özel hesap dönemleri belli edebilir.

Yeniden işe başlama veya işi bırakma hallerinde, hesap dönemi içinde bir yıldan eksik olan faaliyet süresi, hesap dönemi sayılmaktadır. Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerin ticari ve zirai kazançları, hesap dönemlerinin kapandığı takvim yılının kazancı sayılmaktadır.

III- VERGİ USUL KANUNU'NA GÖRE TASDİKİ ZORUNLU OLAN DEFTERLER

Vergi Usul Kanunu'nun 220 nci maddesi uyarınca aşağıda yazılı defterlerin tasdik ettirilmesi zorunludur:

- i. Yevmiye ve envanter defterleri;
- ii. İşletme defteri;
- iii. Çiftçi işletme defteri;
- iv. İmalat ve İstihsal Vergisi defterleri; (Basit İstihsal Vergisi defteri dahil) ¹
- v. Nakliyat Vergisi defteri;
- vi. Yabancı nakliyat kurumlarının hasılat defteri;
- vii. Serbest meslek kazanç defteri;

Öte yandan, Damga Vergisi mükelleflerinin **damga vergisi defterlerini**², de tasdik ettirmeleri gerekmektedir.

Diğer taraftan, her ne kadar Vergi Usul Kanunu'na göre defter-i kebirin tasdiki zorunlu olmasa da, Türk Ticaret Kanunu açısından defter-i kebirin, karar defterini tasdikletilmesi zorunludur. Ayrıca Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre, A.Ş'lerin Nama yazılı tahvil çıkardıkları takdirde Tahvil Defteri (TTK 428. madde), Pay Sahipleri Defteri (TTK 326. madde) ; Toplantı ve Müzakere Defteri (TTK 326. madde), · İdare Meclisi Kararlar Defteri (TTK 326. madde) ,TTK 417 inci maddesi uyarınca Pay Defteri (TTK 417. madde) gibi defterlerinin de tutulması gerekmektedir. Türk Ticaret Kanunu'nun

¹ Ancak 246 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği'nde yapılan açıklamalara göre muhasebe işlemlerini Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan 7/A seçeneğine göre izleyen mükelleflerin imalat defteri tutma mecburiyetleri 01.01.1996 tarihinden itibaren kaldırılmıştır.

² 43 Seri No'lu Damga Vergisi Genel Tebliği; “ Damga Vergisi Kanunu 16 Seri No.lu Genel Tebliğinde sayılan kurum ve kuruluşların eskiden olduğu gibi damga vergisi defteri tutması ve bu defterleri notere veya ticaret sicil memurluğuna tasdik ettirmesi uygulamasına devam etmeleri gerekmektedir.

Damga Vergisi Kanunu 16 Seri No.lu Genel Tebliğinde sayılanların yanısıra bu statüye sonradan dahil olanların da aynı uygulamaya tabi olacağı açıktır.”

69 ncu maddesi uyarınca karar defterlerinin³ kullanılmaya başlanmadan önce tasdiklenmesi gerekmektedir.

213 sayılı VUK'nun 221 nci maddesi uyarınca, normal hesap dönemine tabi mükelleflerin 2009 yılında kullanacakları defterleri Aralık ayında tasdikletmeleri gerekmektedir. Vergi Usul Kanununda yazılı defterleri kullanacak olanlar, bunları aşağıda yazılı zamanlarda tasdik ettirmeye mecburdurlar:

- i. Öteden beri işe devam etmekte olanlar defterin kullanılacağı yıldan önce gelen son ayda;
- ii. Hesap dönemleri Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilenler, defterin kullanılacağı hesap döneminden önce gelen son ayda;
- iii. Yeniden işe başlayanlar, sınıf değiştirenler ve yeni bir mükellefiyete girenler, işe başlama, sınıf değiştirme ve yeni mükellefiyete girme tarihinden önce; vergi muafiyeti kalkanlar, muafliktan çıkma tarihinden başlayarak on gün içinde;
- iv. Tasdike tabi defterlerin dolması dolayısıyla veya sair sebeplerle yıl içinde yeni defter kullanmaya mecbur olanlar bunları kullanmaya başlamadan önce.

³ Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü'nün. 29.01.2004 tarih ve B 14 0 İTG 0 00 00 03/599 sayılı yazısı: *“... 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 220 inci maddesinde, tasdiki zorunlu defterler içinde karar defterleri yer almadığından, karar defterine ilişkin ara tasdikin zorunlu olmadığı, ancak karar defterinin, tasdikli sayfaların bitmesi, kayıp olması, (v.s) hallerinde tasdik edilmesi gerektiği, Bu itibarla; TTK'nun 66 ncı maddesi gereği sermaye şirketlerinin tutmakta olduğu karar defterlerinin kullanılmaya başlamadan önce notere tasdik olması halinde söz konusu defterlerin her yıl ara tasdikinin yapılmasına gerek bulunmadığı düşünülmektedir... “*

Vergi Usul Kanununun 220 nci maddesi uyarınca tasdiki zorunlu olan defterler de aşağıdaki gibidir:

Vergi Usul Kanunu ile cevaz verilen hallerde yukarıda yazılı olanların yerine kullanılacak olan defterler de tasdike tabi tutulmak zorundadır.

IV- TASDİK MAKAMI

Vergi rgi Usul Kanununun 223 ncü maddesine göre Defterler,

- i. İş yerinin,
- ii. İş yeri olmayanlar için ikametgahın bulunduğu yerdeki noter veya noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar,
- iii. Menkul kıymet ve kambiyo borsasındaki acentaları için borsa komiserliği tarafından tasdik olunur.

Tasdik makamı, bu Kanuna göre tasdike getirilen defterleri sosyal güvenlik ile ilgili kuruluşların mevzuat hükümlerine bağılı kalmaksızın tasdik etmek zorundadırlar.

Diğer taraftan, defterler anonim ve limited şirketlerin kuruluş aşamasında, şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret sicili memuru veya noter tarafından tasdik edilebilmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 69 uncu maddesine göre ise defterlerin;

- i. **Şirket kuruluş aşamasında** Türk Ticaret Kanununda belirtilen defterlerin kullanılmaya başlanmadan önce tacir tarafından ticari işletmenin bulunduğu yerin **ticaret sicili memurluğuna veya notere** ibraz edilerek tasdik ettirilmesi,
- ii. Şirketin müteakip yıl defterleri ile kullanılması zorunlu diğer defterlerin ise Vergi Usul Kanunu'nun defterlerin tasdikine

ilişkin hükümlerine göre tasdik ettirilmesi,
gerekmektedir.

Öte yandan, aynı madde hükmü uyarınca her tacir, tutmaya mecbur olduğu diğer defterlerle tutmak istediği defterlerin her birinin nevi ve mahiyetleriyle sayfa sayılarını gösteren iki nüsha beyannameyi bu defterleri kullanmaya başlamadan önce sicil memuruna vermeye mecburdur. Memur, bunlardan birisini tasdik ederek tacire geri verecektir. Bu mükellefiyeti hiç veya kanuna uygun şekilde yerine getirmeyen tacirin bu gibi defterleri lehine delil olamamaktadır.

V- KAPANIŞ TASDİKİ

Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre defterlerin kapanış tasdikinin yapılması zorunlu değildir. Ancak, Türk Ticaret Kanunu'nun 70. maddesinde bir yıl için tutulan **YEVMIYE DEFTERİNİN Yeni senenin en geç Ocak ayı sonuna kadar** notere ibraz edilip son kaydın altına noterce "görölmüştür" sözü yazılarak mühür ve imza ile tasdik ettirilmesinin şart olduğu; 72. maddesinde ise, envanter defterine geçirilen envanter ve bilançonun kurumlarda idare işlerine yetkili olan kişiler tarafından imza ve notere ibraz olunacağı, noterin "görölmüştür" kaydı ile kapanış tasdikini yapacağı hükme bağlanmıştır. Defteri kebir için ise böyle bir uygulama öngörölmemiştir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 72 maddesine göre **Envanter defterinin yeni senenin en geç Mart ayı sonuna kadar** notere ibraz edilip son kaydın altına noterce (Görölmüştür) sözü yazılarak mühür ve imza ile tasdik ettirilmesi gerekmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 82-86 maddelerinde ise ticari defterlerin ispat kuvveti detaylı olarak açıklanmış olup Yevmiye ve Envanter defterlerinin kapanış tasdiklerinin yapılmaması halinde ispat

225/7

kuvvetinin hüküm taşıyamayacağı açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle, ticari defterlerini gerekli durumlarda kendi lehlerine delil olarak kullanma haklarını yitirmeleri bu ve benzeri olumsuz sonuçlarla karşılaşılmaması açısından, kapanış tasdikinin yapılması gerekmektedir.

Saygılarımızla...